

N:o 74.

Af herr **E. P. W. Röing**, om löneförbättring till fortifikationskassörerna.

I sin framställning till innevarande års Riksdag om förbättring af fortifikationskassörernas aflöningsförhållanden, uttalar Kungl. Maj:t, att det fullständigt framgår af de utaf chefen för fortifikationen anförda skäl, att en förbättring af ifrågavarande tjänstemäns löneförmåner är af behovet påkallad. De skäl, som chefen för fortifikationen framhåller, tyckas dock ej ha varit tillräckligt vägande, för att Kungl. Maj:t skulle kunna godkänna förslaget, ty då chefen för fortifikationen i sitt alternativa förslag, i den händelse rent militära aflöningsförmåner skola tillämpas, och hvilket af arméförvaltningen förordats, upptager lönen till 1,800 kr. med 3 kr. dagaflöning jämte två ålderstillägg hvartera å kr. 500 efter femte och tionde tjänsteåret, hemställes i den kungl. propositionen, att lönen till en fortifikationskassör och redogörare skall utgå med 2,000 kr. och till nio fortifikationskassörer och förvaltare med 1,500 kr. jämte en dagaflöning af kr. 3. Fortifikationskassören och redogöraren samt den i Stockholm boende fortifikationskassören och förvaltaren skulle erhålla tvenne ålderstillägg à 500 kr., då däremot de öfriga åtta kassörerna endast skulle erhålla ett ålderstillägg af 500 kr. efter femte tjänsteåret.

Anledningen till denna ändring i det af chefen för fortifikationen och arméförvaltningen gjorda förslaget, är den, att Kungl. Maj:t ansett, att fortifikationskassörerna i aflöningshänseende böra likställas med artilleriets tygförvaltare, hvilka i den kungliga propositionen föreslagits skola erhålla en lön af 1,500 kr. med endast ett ålderstillägg à 500 kr., med undantag för de tre i Stockholm placerade tygförvaltarne samt för fabriksförvaltaren

vid Carl Gustafs stads gevärsfaktori och vid ammunitionsfabriken, hvilka erhålla ett andra ålderstillägg af 500 kr., då Kungl. Maj:t ansett det af generalfälttygmästaren och arméförvaltningen föreslagna lönebeloppet, 1,800 kr., icke fullt motiveradt.

Liksom jag i min motion till förmån för högre löns fastställande för tygförvaltarna framhåller, att jag ej kan dela denna Kungl. Maj:ts uppfattning, och till hvilken motions motivering jag ber få hänvisa, anser jag, att de af chefen för fortifikationen och arméförvaltningen uttalade skälen för löns fastställande till 1,800 kr. med två ålderstillägg äro synnerligen starka och beaktansvärda.

Så framhåller chefen för fortifikationen i sin framställning i dec. 1906 angående tillfällig förbättring för en del kassörers och förrådsförvaltares vid kungl. fortifikationen aflöningsförmåner, »att ifrågasvarande civilmilitära tjänstemän icke i sammanhang med den nya härordningens införande kommit i åtnjutande af någon löneförbättring, hvilket däremot varit fallet med kungl. fortifikationens hela öfriga personal», och »att han anser det vara sin oafvisliga plikt att söka bereda de kassörer och förrådsförvaltare vid kungl. fortifikationen, hvilka i ekonomiskt hänseende befinna sig i en synnerligen otillfredsställande för att icke säga hart nära nödställd belägenhet eller på grund af förestående minskningar i deras nuvarande inkomster måste med bekymmer emotse framtiden, intill dess de genom en reglering af deras löneförmåner kunna komma i åtnjutande af drägligare existensvillkor, en nödvändig tillfällig förbättring af deras inkomster i afvaktande af en dylik reglering». Arméförvaltningen å fortifikationen och civila departementen yttrar i sitt underdåniga utlåtande, »att den så mycket lifligare tillstyrker förslaget, som dessa af fortifikationsdepartementet tillsätta civilmilitära tjänstemän, ehuru officers vederlikar, åtnjuta en aflöning, som för flera af dem knappast öfverstiger den, som för närvarande utgår till sergeant af 1:sta klass, men det oaktadt hafva en så maktpåliggande och trägen tjänstgöring, att densamma lägger öfverstigliga hinder i vägen för all extra förtjänst, för så vidt sådan i öfrigt stode tillbuds, hvadan en tillfällig löneförbättring för dessa nu så vanlottade tjänstemän, af hvilka de allra flesta äro gifta och hafva familj och sålunda med sin alltför knappa inkomst formligen lida nöd, måste anses vara oundgänglig».

I sin underdåniga framställning af den 14 nov. 1907 framställer chefen för fortifikationen ånyo dessa tjänstemäns synnerligen behjärtansvärda, rent af nödställda belägenhet och påpekar, att dessa tjänstemän med hänsyn till såväl uppördens storlek som redogörelsernas omfattning och

tjänstgöringens trägenhet böra likställas med kungl. arméförvaltningens tjänstemän i första lönegraden, samt att dessa tjänstemän, som statsutskottet vid 1902 års riksdag framhållit icke äga utsikt till någon befordran. Arméförvaltningen tillstyrker i sitt yttrande, att lönebeloppet fastställes till 1,800 kr., då, såsom den kungl. propositionen framhåller, arméförvaltningen med hänsyn till fortifikationskassörernas tjänstegöromål, sociala ställning, omkostnaderna för underhåll af familj enligt nu gängse pris å lifsförnödenheter, ansåg detta belopp väl afvägdt, men tillägger arméförvaltningen, hvilket ej framgår af propositionen, att arméförvaltningen »vill på samma gång framhålla, att detsamma ej kan tåla någon afprutning».

Här äro väl de mest vägande och ömmande skäl till förmån för den af fortifikationsgeneralen föreslagna löneförbättringen framdragna, men trots detta framlägger regeringen ett förslag, som i vissa fall verkar som en löneminskning, hvilket framgår af följande

Tablå

utvisande några i tjänst varande fortifikations- och förrådsförvaltares löneinkomster

N a m n m. m.	L ö n e i n k o m s t				Summa års- inkomst
	Lön	Dagaflöning	Ålders- tillägg	Ersättning från extra ordinarie anslaget	
<i>Karlsson, K. P.</i> , Karlskrona, född 1848. Civilanställning vid fortifikationens fästningsbyggnad å Carlsborg, såsom materialbokhållare 1867—1870. Kom i militärtjänst 1870. Utnämnd i befattning 1882 (förut t. f. förrådsförvaltare sedan 1876)					
Inkomster under år 1901	1,500: —		500: —	1,500: —	3,500: —
» » » 1902	1,500: —		500: —	1,500: —	3,500: —
» » » 1903	1,500: —		500: —	1,500: —	3,500: —
» » » 1904	1,500: —		500: —	1,500: —	3,500: —
» » » 1905	1,500: —		500: —	1,500: —	3,500: —
» » » 1906	1,500: —		500: —	1,500: —	3,500: —
» » » 1907	1,500: —		500: —	1,500: —	3,500: —
Förslag i 1908 års statsverksproposition för hvardera åren 1908 och 1909	1,500: —	1,095: —	500: —		3,095: —

Namn m. m.	L ö n e i n k o m s t				Summa års- inkomst
	Lön	Dagaflöning	Ålders- tillägg	Ersättning från extra ordinarie anslaget	
<i>Carlsson, G. V.</i> , Boden, född 1857. Kom i tjänst 1874. Utnämnd i be- fattningen 1901.					
Inkomster under år 1902	1,500: —			2,100: —	3,600: —
» » » 1903	1,500: —			2,100: —	3,600: —
» » » 1904	1,500: —			2,100: —	3,600: —
» » » 1905	1,500: —			2,100: —	3,600: —
» » » 1906	1,500: —			2,100: —	3,600: —
» » » 1907	1,500: —		500: —	2,100: —	4,100: —
Förslag i 1908 års statsverksproposition för hvarterdera åren 1908 och 1909 ...	1,500: —	1,095: —	500: —	¹⁾	3,095: —

¹⁾ Upphör vid transport till fälttelegrafkåren.

N a m n m. m.	L ö n e i n k o m s t e r				Summa års- inkomst
	Lön	Dagaflöning	Ålders- tillägg	Ersättning från extra ordinarie anslaget	
<i>Granlind, C. G. R.</i> , Göteborg, född 1858. Kom i tjänst 1875. Utämnd i befatt- ningen 1902.					
Inkomsten under år 1903	1,500: —			1,500: —	3,000: —
» » » 1904	1,500: —			1,500: —	3,000: —
» » » 1905	1,500: —			1,500: —	3,000: —
» » » 1906	1,500: —			1,500: —	3,000: —
» » » 1907	1,500: —			1,500: —	3,000: —
Med oförändradt arfvode skulle inkomsten utgöra för år 1908	1,500: —		500: —	1,500: —	3,500: —
Förslag i 1908 års statsverksproposition för hvardera åren 1908—1909	1,500: —	1,095: —	500: —		3,095: —
<i>Jarl, F. A.</i> , född 1859, Carlsborgs fästnings- byggnad. Kom i tjänst 1877. Utnämnd i befattningen 1903.					
Inkomsten under år 1904	1,500: —	500: —			2,000: —
» » » 1905	1,500: —			703: 82	2,206: 82
» » » 1906	1,500: —			1,500: —	3,000: —
» » » 1907	1,500: —			1,500: —	3,000: —
Förslag i 1908 års statsverksproposition för 1908	1,500: —	Dagaflöning 1,095: —			2,595: —

Uppbörden af penningemedel under åren 1901—1906 har utgjort: i Karlskrona 4,647,874 kr., i Boden 5,525,331 kr., i Göteborg 4,258,342 kr., i Karlsborg 1,467,592 kr., i Landskrona 3,925,357 kr. och i Vaxholm 5,536,995 kr. samt vid Svea ingenjörkår och fälttelegrafkåren 462,975 kr. och vid Göta ingenjörkår 330,245 kr.

Vid truppförbanden (Svea och Göta ingenjörkårer som ock fälttelegrafkåren) upphör penningeuppbörden från och med 1908; men värdet för förrådspersedlarna utgör vid hvardera af Svea och Göta ingenjörkårer omkring 900,000 kronor och vid fälttelegrafkåren omkring 250,000 kronor.

Däremot ha öfriga fortifikationskassörer sin betydliga medelsuppbörd kvar, enligt hvad jag erfarit t. ex. i Karlskrona för 1908 af c:a 470,000 kr., i Göteborg af minst 160,000 kronor och i Vaxholm af c:a 50,000 kronor, fastän medlen för denna uppbörd vid ifrågavarande tre platser redovisas inför marinförvaltningen och således tillhöra V hufvudtiteln, hvilket dock ej på något sätt kan förringa ansvaret för densamma. Jag får särskildt fästa uppmärksamheten härpå, då den kungl. propositionen ej upptager tillvaron af en så pass betydande uppbörd. Man må ej förvåna sig öfver, om dessa pligttrogna tjänstemän känna det bittert att se sina förut otillräckliga inkomster föreslås ytterligare förminskade i en kunglig proposition.

Hvad ålderstilläggen beträffa, föreslår Kungl. Maj:t, som jag förut framhållit, att endast de tvenne i Stockholm bosatta fortifikationskassörerna skola erhålla ett andra ålderstillägg af 500 kronor och hänvisar till 1907 års riksdagsbeslut att endast de i Stockholm och Eskilstuna bosatta tyg- och fabriksförvaltarne erhöllo ett dylikt andra ålderstillägg. Orsaken till detta Riksdagens beslut var, som återfinnes i statsutskottets utlåtande n:o 5, att de vid Stockholms station tjänstgörande förvaltarne ansågos hafva en afsevärdt mera betungande tjänstgöring än andra tygförvaltare och därför måste egna hela sin tid och arbetskraft åt tjänsten samt aflöningen för förvaltarne vid gevärsfaktoriet och ammunitionsfabriken ej kunde anses afpassad efter myckenheten och beskaffenheten af deras göromål samt ansvaret för den dem anförtrodda, synnerligen stora medels- och materialuppbörd.

Ingen torde med fog kunna påstå, att så är förhållandet med fortifikationskassörernas arbete. Fortifikationskassören i Göteborg har en lika ansvarsfull och betungande tjänstgöring som kassörerna i Stockholm, ty hans tjänst kräfver oftast ända till 10 à 12 timmars dagligt arbete. Enligt hvad jag erfarit, är förhållandet detsamma i Karlskrona samt å Vaxholm, och kassören vid ingenjörstruppen å Karlsborg har tjänstgöring mellan 7 f. m. och 6 e. m. med frukost och middagsrast, för att blott nämna några exempel.

Jag hoppas lifligt, att fortifikationskassörerna, hvilkas arbete synes mig vara af civil art, må genom en definitiv löneroglering, i sammanhang med löneroglering för andra jämförliga civila tjänstemän, snarast möjligt erhålla tillfredsställande löneförmåner, men anser, att den provisoriska löneförbättringen bör fastställas till följande aflöningsbelopp för år räknadt:

1 fortifikationskassör och redogörare,			
lön	kronor	2,000: —	
dagaflöning à 3 kronor	»	1,095: —	3,095: —
två ålderstillägg à 500 kronor,			
9 fortifikationskassörer och förvaltare,			
hvar och en,			
lön	kronor	1,800: —	
dagaflöning	»	1,095: —	2,895: —

Två ålderstillägg à 500 kronor.

Häraf skola å extra stat utgå, dels en löneförhöjning af 300 kronor för 9 fortifikationskassörer och förvaltare till belopp af ($9 \times 300 =$) 2,700 kronor, dels dagaflöning för samtliga tjänstemän till belopp af ($10 \times 1,095 =$) 10,950 kronor samt dels ock ett belopp motsvarande ålderstillägg åt fortifikationskassörerna H. F. V. Geethe, F. O. J. Bergsköld och K. P. Karlsson, hvilka tjänstgjort mera än 10 år och uppfyllt öfriga villkor för erhållande af ett dylikt andra ålderstillägg eller ($3 \times 500 =$) kronor 1,500, tillhoppa 15,150 kronor. För att dessa aflöningsförmåner må få åtnjutas redan under innevarande år, torde ifrågavarande anslag beviljas för två år och uppföras med ($15,150 \times 2 =$) 30,300 kronor.

På grund af hvad jag anfört, hemställer jag vördsamt,

att Riksdagen för beredande af tillfällig löneförbättring åt fortifikationskassören och redogöraren samt fortifikationskassörerna och förrådsförvaltarne vid fortifikationen å extra stat för 1909 må bevilja, utöfver hvad Kungl. Maj:t föreslagit, ett anslag af 6,400 kr. samt medgifva, att hälften däraf må utbetalas under innevarande år.

Stockholm den 25 januari 1908.

Erik Röing.

I motionen instämma

Jakob Pettersson.

A. Thylander.

A. Johanson.